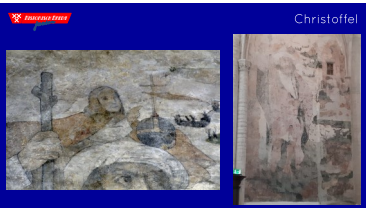
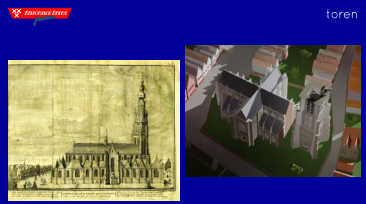

1		Titelblad.
2		<p>In het kleine Breda aan het begin van de Middeleeuwen stond er al, op de plaats waar nu de bekende Grote of Onze Lieve Vrouwekerk staat, een klein houten kerkje. In 1269 wordt in de boeken melding gemaakt van een stenen kerk.</p> <p>Jan I van Polanen, heer van Breda, liet niet alleen een kasteel en een stadsmuur bouwen, maar verrijkte de kerk ook met een grafkapel en graftombe voor hemzelf en twee van zijn vrouwen.</p>
3		<p>Vanaf 1410 gaf Engelbrecht I van Nassau, die getrouwd was met Johanna van Polanen, opdracht tot heel wat bouwactiviteiten. In zijn tijd is het koor vergroot. Ook zijn opvolgers Engelbrecht II van Nassau, Jan IV van Nassau en Hendrik III van Nassau hebben hun (bouw)stempel op de kerk gedrukt.</p> <p>De kerk is een prachtig voorbeeld van de (Brabantse) gotiek. Door deze manier van bouwen kon men veel hoger bouwen en door de grote ramen kwam er ook meer licht binnen.</p>
4		<p>Grafmonument ter ere van graaf Engelbrecht I van Nassau. Aan de linkerkant zien we Engelbrecht zelf met daarnaast zijn vrouw Johanna. Achter hen staan Sint Joris en Sint Wendelinus. Aan de rechterkant staan Jan IV van Nassau met zijn vrouw Maria van Loon met achter hen de Heilige Johannes de Doper en de Heilige Hiëronymus. Het monument is gemaakt tussen 1505 en 1515. In de bijbehorende grafkelder liggen de stoffelijke resten van minstens 17 personen.</p>
5		<p>Hendrik III van Nassau gaf de opdracht om een grotere grafkapel te laten bouwen tussen 1520 en 1526. Deze grafkapel en het grafmonument kwamen er ter nagedachtenis aan zijn oom en voorganger Engelbrecht II van Nassau. Tegenwoordig staat dit deel van de kerk bekend als Prinsenkapel.</p> <p>Op het monument zien we Engelbrecht II en zijn vrouw Cimburga van Baden liggen. De bovenste plaat wordt gedragen door vier knielende mannen.</p> <p>Onder de Prinsenkapel bevindt zich een grafkelder.</p>

<p>6</p>	 <p>Grafmonumenten</p>	<p>Rond de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk bevonden zich twee kerkhoven: het grote kerkhof voor de 'gewone' burger en het kleine kerkhof voor de minvermogende inwoners van de stad, zelfmoordenaars en terechtgestelden. Voor de rijkere was er plaats in de kerk. Zo waren er zo'n 230 vloerzerken (inclusief koperen grafplaten), verschillende epitafen en 277 rouwborden (herinneringsbord met het wapen van de familie erop).</p>
<p>7</p>	 <p>kapellen</p>	<p>In 1526 waren we verschillende kapellen gebouwd en deze werden meestal gebruikt door de gilden. Deze 'beroepsverenigingen' hadden in hun kapel een eigen altaar. De bekendste is de kapel van het voetbooggilde Sint Joris. Ook van het lakenkopersgilde en het droogscheerdersgilde zijn nog restanten te vinden.</p> <p>In een andere kapel vereerde men de hostie van Niervaert. Dit zorgde voor heel veel pelgrims die naar Breda kwamen. In Breda's Kwartierke 8 wordt hier meer over verteld.</p>
<p>8</p>	 <p>doopvont</p>	<p>In de doopkapel staat een groot, geelkoperen doopvont uit 1540. Het bestaat uit een kuip en een deksel die aan een smeedijzeren kraan hangt. De doopvont is in gotische stijl met renaissance kenmerken.</p>
<p>9</p>	 <p>orgel</p>	<p>De basis van het orgel stamt uit 1534 en heeft lang op een andere plaats gestaan. Pas vanaf 1710 is het orgel op zijn huidige plaats te vinden. In de loop der tijd is het orgel verschillende keren gerestaureerd. De laatste restauratie is in 1983 afgerond, waarbij orgelbouwer Flentrop een sterke invloed had. De kas is een ontwerp van de Bredase schilder-restaurator van de kerk Dio Rovers.</p>
<p>10</p>	 <p>zitterkes</p>	<p>In het koorgedeelte zijn 62 zitplaatsen voor kanunniken (geestelijken) aanwezig. De zittingen van de zetels zijn opklapbaar en de onderkant is steeds van een zitterke (misericorde) voorzien. Ze dienden als steun voor de kanunniken gedurende het staand zingen wat best wel lang kon duren. Gedurende de Beeldenstorm zijn verschillende zitterkes beschadigd. Sommige zijn best bijzonder, zeker ook de 'nieuwste' met twee soldaten en de soldaat met een vrouw op een motorfiets!</p>

<p>11</p>		<p>De levensgrote (8 bij 4 meter) muurschildering van Sint Christoffel werd pas in 1906 ontdekt achter een centimeters dikke kalklaag. Een bekend gezegde was: 'Zie dagelijks Sint Christoffel aan, zo zult gij veilig verder gaan.' Nu kom je hem nog wel eens tegen in de auto of aan een sleutelbos, want Christoffel is als beschermer van de reizigers ook tegenwoordig nog best populair.</p> <p>De geweldig grote Christoffel was gedurende zijn loopbaan steeds op zoek naar iemand die nog sterker was dan hij om te dienen. Via de keizer en de duivel besloot hij op zoek te gaan naar Jezus. Op aanraden van een kluizenaar zette hij jarenlang reizigers over de rivier. Op een stromachtige nacht vroeg een kind hem over te zetten. Terwijl het kind op zijn schouder zat, werd het steeds zwaarder. "Begrijp je nu wat het is om de last van de hele wereld te moeten dragen?" vroeg het kind. Nu wist Christoffel wie hij gedragen had.</p>
<p>12</p>		<p>In 1468 is gestart met het bouwen van de toren. Deze stond nog los van de kerk en dat was maar goed ook. Er was namelijk altijd wel kans op instorting. Pas in 1509 kon het kruis op de spits geplaatst worden.</p>
<p>13</p>		<p>In 1694 werd de toren door de bliksem getroffen en de spits vloog in brand. De grote klok Roelant stortte in de diepte en holde met zijn gewicht van 5000 kg in zijn val de toren in één keer volledig uit.</p> <p>Vooraf door koning-stadhouder Willem III kon tientallen jaren later een nieuwe spits betaald worden.</p>
<p>14</p>		<p>De toren is 97 meter en 30 centimeter hoog en staat daarmee op de 5e plaats in Nederland wat betreft kerktorens. De toren is gebouwd op koeienhuiden.</p> <p>Vanaf 1685 klinkt vanaf een hoogte van 64 meter het carillon, bespeeld door de stadsbeiaardier. Om het kwartier laat een automatisch speelwerk zich horen.</p>

15

Einde Bredaos kwartierke.